

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quęstio 1. Quomodo exspirauit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

inimicis indignè depravant, ne miremur idem nobis
quod capiti nostro accidere. Quamvis tamen De-
us in Eliam transfigurent, ubi pro sua libidine nos
substantiauerint, exaudiet tandem Deus gemitus no-
stros, sequetur vindicem gloriæ suæ ostenderet, tum
impuræ salutatis vitorem.]

Nihil opus est Calvinianorum dicta depravare,
tunc depravata passim se obtrudunt, ut nihil opus in
syllabas illas ligna ferte, aut aquas in mare illud erro-
rum. Minor tamen Catholicos à Galuino accusati,
cum solidos libros de Calvinianorum mendacijs, &
conuictijs scripserint Lutherani, imò inter se Caluini-
ani. Quin Schlusbergius librum integrum de con-
uictijs, & corruptelis conscripsit, quibus vtuntur Cal-
viniani. Articulo sexto, demonstrat ipsum Galuinum
deprauare scripturam, & dicta Patrum: Titulus capi-
tis est, Calvinistis vulgare est, sacram scripturam, & scripta
doctrinam Eccl. sic fraudulenter, & male se pervertere.

Quod aliquando occasio detur, Calvinianos nunc
in hac deinde in contrariam partem citandi, mirari
non debeat; nam & inconstantes sunt, & dedidit o-
peram bigue, fluctat, captiose loquuntur. Exempla
nunc omittimus.

S. 2. *Unus acetum spongiæ in iuxta acetum & impositum*
arum, & bibere. Spongiam Syrus etiam ap-
pellat *κασσόν* spaga. Cur acetum dederit; contro-
uersia est. Theophyl. ad mortem accelerandam datū
esse tradit. Plutarchus in vita Marci Antonij vim il-
lam acetum tribuit, quia extenuat, & pene rat. Ideo
vulneratis mortem accelerandi potestatem habere,
dum sanguinem celeriter egerit.

Quod si verum est, causa reddi debet, cur spongiam
& chylolum adhibeant, quæ sistendo sanguini sunt.
De acetum supra ex Batonio, & quos ille citat probauit,
sistere sanguinem, non erogare, & si enim extenuat, &
pene rat, vim tamen habet contrahendi stipandique;
itaque naturæ contrarium est acetum. Quod ad Plutarchum
attinet: Non dicit ille acetum accelerare mortem, sed
de Antonio loquitur, κατὰ πῶτον δὲ τὸν δευτέρου αὐ-
τοῦτον αὐτὸν ἔχοντα, ὅτε δὲ φάρμακον αὐτοῦ ἐπι-
τίθει, ὅτε δὲ φάρμακον αὐτοῦ ἐπιτίθει. L. cum autem eius (Cle-
opatra) sedans Antonius vinum ad bibendum posset, sine quo
fuit, sine quo speraret citius & breuius se vitæ exoluisse.

Acetum igitur non sumpsit, sed vinum, nec ad bre-
uius mortis compendium profuisset Plutarchus ait:
Sed cum forte id existimasse. Forte vinum quod in
angustia, & vulnere dilutum, & copiosum bibere
constituerat ad celeritorem mortem iuuare poterat:
praesertim cum ventrem ille conuulserat.

Alij veto dicebant: *ἀγὼς* sine, Syrus *שבק*
סוכני, Sine, relinquere. Quo non dererent, ne ace-
tum dando occidat, ut aliqui interpretantur. Sed hor-
rantur, ut sine curant, & videat an sit venturus Elias.
Non quod homines profani putarent iam adfore. E-
liam, & liberatum: Sed curiositate quadam relin-
qui omnia desiderant, ut si quid forte miraculosum
contingat, sese recreent. Nec sumptum acetum moritu-
rum credebant, tum quod eam vim non haberet ace-
tum, tum quod ex voce magnâ, quam edebat diu ad-
huc victurum credebant. Acetum itaque viribus re-
staurandis, & aduersum animi deliquia datum est,
ut dolores leniret.

VERSUS 50.
Iesus autem iterum clamans voce
magna emisit Spiritum.

QUESTIO I.
Quomodo expirauit?

S. 1. **V**oce magnâ iterum clamans; nempe, Pater
in manus tuas commendo Spiritum meum. Emisit
Spiritum. Syrus: *שבק רוחו* Vasebatur. he. h. & re-
liquit Spiritum suum. Cum ante dixisset: Consummatum
est. Hoc est, quicquid de me prædictum vlt; ad mor-
tem, iam re ipsâ expletum est. Verè mortuum fuisse
res ipsa docet, & omnes circumstantiæ, quare merito
damnati sunt Caiani, qui mortem eius, quemadmo-
dum & Machomedani, postea negant.

S. 2. Mors Christi naturalis fuit, & violenta. Na-
turalis quidem; nam ea temperatura sine quâ anima
in corpore perseverare non solet, dissoluta est; idque
flagellis, confixione, cæterisque vexationibus, exha-
uit sanguine, spiritibusque; evanescentibus Naturali er-
go necessitate, ex dispositione violentè inductâ mors
secuta est. Hoc est, quod aiunt in 3. distinct. 36. The-
ologi mortem Christi non fuisse miraculosam, sed
naturaliter post corporis afflictiones consecutam. Di-
citur tamen Dominus animam posuisse, cum servare
eam potuisset, nec vi vulnerum necessitas moriendi
illata est, sed cum naturaliter vivere diutius non pos-
set, mori voluit, cum retinere animam potestate diui-
na difficile non fuerit. Verum de his vide D. Tho-
mam 3. p. q. 47. & eius interpreses.

QUESTIO II.

An mors Christi nostra fuerit redemptio?

S. 1. **P**roposuit filium suum Deus in asheron expia-
tionem pro peccatis nostris vt c. 3. ad Rom. v. 25.
docet Apostolus. Socinus, Ostorodius, alij nouarum
in septentrione hæreson inuectores, non esse mor-
tem Christi proprie redemptionem, quo precium solu-
atur, sed liberationem simplicem contendunt. At
contra Ecclesiæ fides & scripturæ persolutum præciū
fuisse ostendunt. *ἀντὶ* igitur intercessit, Matth. 20.
28. 1. Tim. 2. 6. Abaliarius & Arnoldus de Brixia in iū-
cturi dederunt. Vide Bernardum Epist. 190. 194. &
195. & 196. Damnavit, & Synodus Romana eandem
hæresin, quam hodie Calvinismus denuo peperit, sed
cum informem factum vidit, continuo vitalem esse
noluit. Frustra tamen in eo refutando errore deludat,
cum grauioribus multo errores accumulunt. Nam Pa-
reus dū contra Socinum disputat: [Fatetur nos mor-
te, & sanguine Christi non redemptos, sed morte illi-
us æterna, Et si vera in c. 3. Epist. Rom. dub. 10. p. 351.
esset maior: minor tamen est falsa, quod Christus
non subierit mortem æternam. Si mortem æternam
hæreticus intelligit perpetuam animæ & corporis di-
uisionem, fatemur non subisse. Sed sic ne re probi
quidem damnati subibunt. In morte verò æternâ duo
sunt. 1. Immenitas agonum, cruciatuum, & dolorum
infernorum, cum desertione & abiectioe à Deo. 2.
Continuatio perpetua talium agonum, cruciatuum,
dolorum, & abiectiois æternæ. Prius per se adest mor-
ti æternæ in singula momenta, ad eam qui vel momē-
tum cruciatuum infernalis subeat, mortem æternam di-
catur sentire, & sic reprobis atque Diaboli in inferno
quotidie & singula momenta morte æterna mori ur.
Posterior per accidens morti æternæ accedit, cū nō sit
liberatio, nec datur exitus. Prius subij. Christus, quia
descendit ad inferos desertus atque abiectus à Deo pro
nobis, clamans in cruce: Deus meus, Deus meus, vt
quid me dereliquisti? Posterior sentire nō potuit, quia
innocens exsecratio factus moriendo pro nobis iam
satisfecerat: & erat persona omnipotens, q. morte in
perpetuū detineretur impossibile. Nec sanè debuit,
quia debuit esse *ἀντὶ* nobis. Vtrumque subibunt &
sentient omnes reprobi. Et si igitur Christus non subi-
it mortem æternam duratione: subiit tamen eam an-
gorum immensitate ad eam, vt mors eius licet triuano
tantū tempore, verè tamen æterno æquivalens fuerit
pondere: alioqui dicat nobis Socinus, cur Christus
crucem

Ostorodius.
Socinus.